

ÇOCUK EĞİTİMİNDE

ANNE BABALARA ÖNERİLER

Okul Öncesi Dönem

Değerli Vatandaşlarım,

Almanya'daki Türk toplumunun çözüm bekleyen bir çok sorunu vardır. Çözüm bekleyen bu sorunların içinde en önemli ve öncelikli olanı eğitimidir. Bu sorunların ortaya çıkışında eğitim eksikliği ve yetersizliğinin büyük etkisi vardır. Toplumumuzun geleceği çocuklarımızın eğitimine vereceğimiz öneme bağlıdır.

Bu amaçla eğitim Ataşeliğimiz vatandaşlarımızı, eğitim konusunda bilgilendirmeye yönelik bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışmayla, vatandaşlarımız Baden Württemberg Eyaleti eğitim sistemini Türkçe olarak çeşitli yönleriyle yakından tanıma imkanına kavuşmaktadır.

Çocuklarını hayata diğer bir deyişle geleceğe hazırlama sorumluluğunu taşıyan siz yurttaşlarımın bu hizmetten gereği gibi yararlanacağına inanıyorum.

Çetiner KARAHAN
Başkonsolos

Değerli Veliler,

Çocuklarımız en değerli varlığımız, geleceğimiz, umudumuzdur. Onları sağlıklı bir şekilde büyütmek ve hayata hazırlamak, en önemli görevimizdir. İyi bir geleceğin garantisi iyi bir eğitimidir. Çocuklarımızın okul başarısını yakından izlemek ve bir meslek sahibi olmalarını sağlamak her veli için haklı bir gurur ve övünç vesilesidir.

Almanya'da Türk çocuklarının kaderini değiştirecek, geleceklerini aydınlatacak, tek çıkış yolu eğitimidir.

Konunun bu öneminden dolayı Karlsruhe Başkonsolosluğu Eğitim Ataşeliği, Baden-Württemberg Eyaleti Eğitim sistemini çeşitli yönleriyle tanıtan, bir dizi broşürü hazırlayıp yayıma sokmaktadır. Böylece velilerimiz, Baden-Württemberg Eyaleti eğitim sisteminin sunduğu imkanların farkına varacak ve onlardan en iyi biçimde yararlanabileceklerdir.

“Çocuk Eğitiminde Anne Babalara Öneriler” ana başlığı altında size sunulan bu e-kitapları hazırlayan rehber öğretmenlerimizden Dr.Osman Nejat Akfırat'a teşekkür ederim. Kitaplar, herkesin kolay anlayabileceği bir dille kaleme alınmış ve her konu ayrı bir başlık altında ele alınarak, konunun bütünlük içinde kolayca kavranabilmesi sağlanmıştır.

Çocuklarımızın eğitiminden daha önemli bir işinizin olmadığını tekrar hatırlatır, bu e kitabın, bu görevinizi yerine getirmenizde önemli bir katkı sunacağını, umuyorum.

Murat ÇELEBİ
Eğitim Ataşesi

ÇOCUK EĞİTİMİNDE ANNNE BABALARA ÖNERİLER

Dr.Osman Nejat Akfırat

Gelişim hayat boyu devam eder. Bireyin genel gelişimini tamamlaması açısından en önemli dönemler 0-18 yaş arası yaşanır. 0-18 yaş arası çocuk 6 değişik süreç yaşar.

1. Doğum Öncesi Dönem
2. Bebeklik Dönemi (0-3 Yaş)
3. Okul Öncesi Dönem (3-6 Yaş)
4. Çocukluk Dönemi (6-12 Yaş)
5. Ergenlik Dönemi (12-14 Yaş)
6. Gençlik Dönemi (14-18 Yaş)

Okul Öncesi Dönem(3-6 Yaş)

ZİHİNSEL GELİŞİM

Çocuk bu dönemde ben merkezlidir. Tek başına oyunlar oynar. Tek yönlü sınıflama yapabilir. Başından geçen olayları anlatabilir. Hayali arkadaşları vardır ve hayal gücüyle oluşturduğu oyunlar oynayabilir. Hareket eden şeylerin canlı olduğunu düşünürler (canlı ve cansız varlıkları ayırt edemezler).

AİLEYE ÖNERİLER

Anne-baba çocuğun oyunlarına müdahale etmemelidir. Gerekli ise oyundan sonra çocukla birebir konuşmalıdır. Olayların, nesnelere her özelliğinden bahsetmeli, nesnelere çok yönlü tanıtmalıdır. Çocuğun konuşmalarını dinlemeli onun kendisini sözel olarak ifade etmesine fırsat tanımalıdır. Canlı-cansız varlıkları çocuğa tanıtmalı, neden canlı veya cansız olduklarından somut bir biçimde bahsetmelidir.

Hayali arkadaşlar çocuğun gelişiminde ya da psikolojisinde aksaklık olduğunu göstermez. Hayali arkadaşlar çocuğun kendisini ifade etmesine katkıda bulunabilir. Çocukla bu konuda alay edilmemeli, çocuk görmezden gelinmeli veya dikkati farklı yönlere çekilmeli.

DİL GELİŞİMİ

Bu dönemde çocuk ben merkezlidir ama iletişim yeteneği bir önceki döneme göre artmıştır. Terim ve deyimleri, neden-sonuç ilişkilerini, zamansal ilişkileri tam olarak kavrayamayabilirler. Bu dönemde uyaran çokluğu ile dil gelişiminin ilerlemesi birbirine

paraleldir. Bu dönemde çocuklarımız okulöncesi kurumları ve TV aracılığı ile Almanca ile karşılaştığı dönemdir.

AİLEYE ÖNERİLER

Bu dönemde aile, çocuğun dil gelişimine katkıda bulunacak uyaranların diline çok dikkat etmelidir. Örneğin; televizyonda izlediği çizgi filmin konuşma dilinin düzgün olmasına önem vermelidir. Aile çocukla konuşurken düzgün Türkçe sözcük ve tümceler kullanmalı, şiveli konuşmaktan kaçınmalıdır. Çocuğa müzik dinletmeli, onunla dans etmelidir. Çocuğu dinlemeli, dilsel yanlışlıkları yumuşak bir dille düzeltmelidir. Çocukla konuşurken kendi hislerini dile getirmeli onun hislerini sormalıdır. Bu tarz konuşmalar çocuğun iletişim yeteneğine katkıda bulunur.

Çocuklar bu dönemde Almancayı öğrenmeye başlayacakları için, ebeveynlerinden birisi onunla Almanca diğeri Türkçe konuşmayı tercih etmelidir. İki dili aynı anda kullanmamalı, iki dili de iyi öğrenebilmesi için evde iyi modellerin bulunması gerekir.

Türk ebeveynlerinin çocuklarına verdikleri anadili eğitiminin yanı sıra, onları mümkün olduğunca erken yasta ikinci dil konuşulan ortamlara sokmaları gerekir; çünkü bu durum çocukların Almancayı ikinci dil olarak edinmelerini, mevcut dil bilgilerinin pekiştirilmesini sağlayacak; okul başarılarına da olumlu yansıyacaktır.

Almanca, Türk çocuklarının topluma uyumu, okul başarıları ve mesleki geleceklere bakımından büyük öneme sahiptir. O nedenle okula başlamadan önce yeterli bir Almancaya sahip olmaları okul başarıları bakımından zorunludur. Bu zorunluluğun en iyi karşılanacağı yer kuşkusuz anaokuludur. Çocuk anaokulunda sosyalleşirken Almancayı öğrenmekte, Almancayı öğrenirken de sosyalleşmektedir. Bu olumlu ve karşılıklı etkileşim çocuğun ilerdeki okul başarısını belirlemektedir.

Çocuk, Almancayı iyi öğrenmek için anaokuluna erken yaşta (3-6 yaş arası) başlamalı ve düzenli olarak gitmelidir. Alman okulunda başarının anahtarı iyi Almanca bilmekten geçer. Türk çocukları okula diğeri yaşlılarıyla eşit şansla başlamalarının birinci şartı onlar kadar iyi Almanca bilmeleridir. Bu da Alman bir ailenin çocuğu kadar Almanca konuşup anlayabilmek demektir. Türk çocuklarının Almancayı doğru ve düzgün öğrenmeleri için en doğru yer anaokullarıdır (Kindergarten). Anaokuluna erken başlamak ve düzgün devam etmek en çok dikkat edilecek husustur.

Aile içinde Türkçeyi doğru ve düzgün konuşmak çocuğunuzun dili konusunda dikkat etmeniz ve önem vermeniz gereken en önemli husustur. Çünkü çocuğunuz Türkçeyi ne kadar iyi

ve düzgün öğrenirse Almancayı da o kadar doğru ve düzgün ğrenebilecektir. Türkçeyi yanlış ve kusurlu biçimde öğrenen bir ocuk aynı veya benzer dil arızalarını Almancaya taşıyacaktır. O nedenle ailede doğru ve düzgün Türkçe kullanmak sandığımızdan büyük bir önem taşımaktadır.

CİNSİYET GELİŞİMİ

ocuk bu dönemde cinsiyet farklarını keşfeder, bu konuda meraklı olur. Dış görünüşe göre karar verme yeteneği kazanır. ocuk cinsel kimliğini kazanmaya bu dönemde başlar.

AİLEYE ÖNERİLER

Bu döneme çocuklar cinsel organları ve cinsel kimlikleri üzerinde yoğunlaşır. nce kendilerini, cinsiyetler arasındaki farkları keşfeder. Ayrıca kadın ve erkeklerin giyim, aksesuar, renk seçimi gibi ayrımlarına vararak kişinin dış görünüşüne göre cinsiyetini ayırt edebilir. Bunun için aile bu dönemde çocukların bu keşif ve merakına müdahale etmemelidir. Örneğin; bir kız ocuk cinsiyet ayırımına varıp kendi cinsel kimliğinden dolayı makyaj yaptığı için çocuğa bağırılmamalı, kızılmamalı, ocuk aşağılanmamalı, çocuğa hakaret edilmemelidir. Aynı Őeyi bir erkek çocuğun yapmasına da aile aşırı tepki göstermemelidir.

Çocuklar bu dönemde cinsel farklılıklarını merak ederler. Bir erkeğin penisi var, kızların neden yok? Onlara cinsleri gereği bu Şekilde cinsel organlara sahip olduklarını çocuklara uygun bir dille göz kontağı kurarak, utanmadan, normal ses tonu ile çocuğun sorularını geiştirmeden aile tarafından anlatılmalıdır. Ayrıca penise sahip olmanın bir üstünlük olmadığının çocuğa anlatılması doğru cinsel kimlik kazanımını destekler.

Bu dönemde çocuklar cinsel organları ile oynayabilirler. Bu onlara haz verir ve bilinçsizce mastürbasyon yaparlar. Aile bu gibi durumlarla karşılaşınca çocuğun dikkatini başka yönlere çekmeli, o sırada konsantre olabileceği başka bir konu veya olay sağlamalıdır. Bu durumda çocuğa kızmak, bağırmak, hakaret etmek, Őiddet uygulamak bu davranışı engellemez aksine tetikler.

SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM

Bu dönemde çocuklarda empati ve iletişim güçlendiği için girişimcilik artar. Davranışlarına olumlu tepkiler almazsa suçluluk duygusu oluşur. Soyut kavramlar tam olarak olmasa da yerleşmeye başlar. Ama soyut kavramlar üstünde sistemli bir Şekilde düşünülüp, işlem yapılamaz.

AİLEYE ÖNERİLER

Aile çocuğun bağımsız hareket etmesi için çocuğa zarar gelmemesi koşuluyla deneme-yanılma yoluyla öğrenmesine fırsat vermelidir. Çocuğun suçluluk duygusunun çok fazla yoğunlaşmamasını ona hatalarını düzelttirerek ve onunla konuşarak sağlayabilir.

BEDENSEL GELİŞİM

Çocuk bu dönemde parmak kaslarını aktif bir şekilde kullanır, eğer bu dönemde çocuğun BEDENSEL gelişimine gereken önem verilirse çocuğun el-göz koordinasyonu büyük ölçüde ilerleme sağlar.

Büyük kas gelişimi açısından da çocuğun hareketleri çeşitlilik kazanır. Ayaklarla ilgili çok çeşitli hareketler yapabilir. Örneğin; sıçrar, tek çift ayak zıplar, geri yürür, bir nesnenin altından geçer, yerden belli bir yükseklikteki nesnenin üstünden sıçrar, adım parmak ucunda yürür, nesnelere uzanır, nesnelere belli bir mesafeye atar, elinde nesne varken koordineli bir şekilde yürür, belli bir çizgi ya da aralıkta koordineli bir biçimde yürür, geri zıplar, beden esnetici hareketleri yapabilir(başı sağ-sol, ön-arka döndürebilir, ayaklarını oturarak hareket ettirir, kollarını öne yanlara açabilir, kalçasını çevirebilir vs.)

AİLEYE ÖNERİLER

Aile çocuğa bu dönemde sorumluluklar vermelidir, örneğin; eşyalarını toplama, odasını düzene sokma gibi. Evde çocuğa resim yapması için de fırsat vermelidir. Evde artık materyalleri biriktirip çocuk istediği zaman boya, yapıştırıcı, makas gibi materyallerle beraber bunları sunması çocuğun bu şekilde etkinlik oluşturması da çocuğun el-göz koordinasyonunu destekler. Artık materyaller diyerek kast edilen, evde bulunan, kullanılmayan, çocuğa kullanırken zarar vermeyecek materyaller olmalıdır. Bunlara örnek olarak; ip, yumurta kabuğu, boncuk, şişe kapaklarını örnek verebiliriz.

ÖZBAKIM

Bu dönemde çocuk, tuvalet ihtiyacını bağımsız olarak giderebilir, yemeğini kendisi yer, plastik bıçakla nesnelere keser, dişini fırçalar, saçlarını tarar, giysilerini giyer, düğme ilikler, fermuarını çeker, cırt-cırtlı şeyleri açıp-kapatır. Ayrıca ayakkabılarını bağımsız olarak giyer ama bu dönemde aile çocuğu ayakkabı bağlamayı öğretme konusunda baskıcı davranmamalıdır. Çocuk oyuncaklarını bağımsız toplar, çevresini düzenler.

AHLAK GELİŞİMİ

3-6 yaş arası çocuklarda saf çıkarıcı eğilim vardır, kendilerini düşünürler fakat bu ben-merkezlilik art niyet güdülererek sergilenmez. Bu yaş çocuklarına göre doğru olan eşit olandır. Oyun esnasında değiş-tokuő, pazarlık yaparlar. Zamanla gündelik yaşamlarına da bunu aksettirirler. Olaylara somut bireyselci bakış açısı ile bakar, doğrunun görelili olduğunu farkına varırlar.

AİLEYE ÖNERİLER

Aile çocuğun çıkarıcı, ben-merkezci davranışları sonucu ona kızmak yerine ona empati kurmayı öğretmeli, başkalarının fikir, duygu ve düşüncelerine önem vermenin önemini anlatmalıdır. Konuşmalarında soyut kavramlara çok fazla yer vermemeli, daha çok göz önünde canlandırılabilen somutlaştırılabilen “canı acımak, üzülmek” gibi kelimeleri kullanmalıdır.